

## ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

*Запорізька державна інженерна академія, кафедра філософії та суспільних наук*

Нині Україна, як і низка інших держав пострадянського союзу, була країною “перехідної цивілізації”. Задовго до 1991 року стара радянська система почала народжувати протестні тенденції, що рік від року зростали. При цьому сформований нею механізм творення й розподілу ресурсів, матеріальних і духовних благ залишався чинним. Таким чином, для процесу модернізації характерна повна зміна стандарту споживання. Певні зрушення вже давно почались. На сучасному етапі розвитку України процес модернізації можна визначити як комплекс соціальних, економічних, політичних, культурних та інтелектуальних трансформацій. Проблемами та факторами модернізації *в економіці* є розширення індустріальних технологій. *У соціальній сфері* – послаблення застарілих типів соціальності та розширення сфери нових раціональних зв’язків. *В культурній сфері* – диференціація духовних систем і ціннісних орієнтацій. Модернізація практично ніколи не супроводжується стабілізацією існуючих політичних структур. Українська модернізація нашоухується на безліч перешкод політичного патерналізму на шляху не тільки зростання рівня політичної участі, але й розвитку системи в ширшому соціально-історичному значенні. Слабкість інфраструктури громадянського суспільства і брак каналів самовираження окремих прошарків компенсуються формуванням багатьох елітних груп. Складність суспільних перетворень в Україні полягає в тому, що українське суспільство здійснює потрібну трансформацію: одночасно виконуються завдання ринкового реформування економіки, демократизації та створення національної держави. Україна намагається перейти від тоталітарного режиму до абсолютно протилежного – демократичного. Недолік такого переходу був такий що у стислі терміни треба було створити передумови для демократичного розвитку, а вже потім розпочинати розбудову демократичного суспільства. Політична модернізація, як і модернізація взагалі, натрапляє в Україні на перешкоди і пастки, деякі з них:

- крайнощі технократизму, який ігнорує соціальні потреби суспільства;
  - Рішення: не ігнорувати потреби суспільства
- популізм, що приносить в жертву соціальній політиці ефективність економічного розвитку;
  - Рішення: раціонально розвивати економіку
- нездатність або небажання політичної влади поширити імпульс модернізації з елітарного на масовий рівень;
  - Рішення: надати характерні позитивні рішення до таких процесів
- різна міра зацікавленості, прийняття та розуміння модернізаційної мети політичною елітою, а також наявним потенціалом для її втілення;
- неглибоке, механічне сприйняття сучасних політичних цінностей і норм при фактичному домінуванні традиційної політичної культури.

Проблема способів реалізації та перспектив модернізації українського суспільства потребує, перш за все, його оцінки з точки зору здатності до самоорганізації. Ознайомлення з історією нашого суспільства переконує в тому, що воно має недостатню відкритість, а його розвиток в основному проходить в умовах закритих систем – від жорстких авторитарних форм до хаотичного стану. Треба змінити тенденцію на відкритість усіх рівней суспільної системи. Формування громадянського суспільства як механізму самоорганізації та саморозвитку кожної особистості і соціуму в цілому.

